

FDUV

Gula Pressen

Förbundet De Utvecklingsstördas Vål r.f.

December 2008

FDUV:s förbunds kongress och studiedagar

Gula Pressen

FDUV:s och DUV-rörelsens
medlemsblad

Utgivare

FDUV
Förbundet De
Utvecklingsstördas Väl r.f.
Vilhelmsbergsgatan 11 C
00500 Helsingfors
tfn (09) 43 42 36 0
fax (09) 40 77 48

Redaktionssekreterare

Anne Wetterhoff
Vilhelmsbergsgatan 11 C
00500 Helsingfors
anne.wetterhoff(a)fduv.fi

Ombrytning & layout

Anne Wetterhoff

Adressförändringar

FDUV
Vilhelmsbergsgatan 11 C
00500 Helsingfors
tfn (09) 43 42 36 0
fduv(a)fduv.fi

Tryckeri

Formato Print
Borgå 2008

Upplaga

2 500

Bilder

Sofia Kullberg
Elina Sagne
Rufus Vahanen
Anne Wetterhoff
Maria Österlund
Nina Överholm
FDUV:s arkiv

Pärmbild

FDUV:s kongress.
Foto: Anne Wetterhoff

Innehåll

Ledare	3
Maria stortrivs på jobbet i församlingens kök	4
Personer med utvecklingsstörning vill ha arbete	5
Disneyland – en dröm blir verklighet	6
Lisbeth Hemgård fyllde 50 år	7
FDUV:s kongress och studiedagar	8
FDUV stöder familjer	10
Lyssna på dina böcker	12
Valdebatter i Svenskfinland	13
Kurser	14
FDUV:s nya styrelse och fullmäktige	16
Steg för Stegs nya styrelse	16

Hej alla!

Jag flyttar från min formella roll i DUV-familjen i och med detta år. Då har jag varit styrelseordförande i nio år. Jag kan på stående fot lova att jag inte lämnar familjen mentalt. Alla goda vänner jag mött under årens lopp hoppas jag få möta och krama i framtiden också.

Tro, hopp och kärlek är nyckelord i kontakter mellan människor. När det gäller min mognad in i FDUV vill jag gärna svänga på ordningsföljden. Först utvecklades kärleken till de utvecklingsstörda. Efter att ha deltagit i de första DUV-dagarna och julfesterna och mött alla spontana och levnadsglada sociala människor trivdes jag och hade fått bestående vänner. Människor som ropar till hälsning över gator och torg. Kramarna när man möts i affären är alltid så hjärtliga.

Att FDUV hade så goda tjänstemän och frivilliga som ville så mycket väl för alla människor gav mig hopp. Hopp att vi skulle ge alla människor med svårigheter ett bra liv. När jag har kunnat delta i och följa med den storpolitiska diskussionen om de handikappades behov av bra boende, rätt till utbildning och arbete har ja börjat tro att de också får personlig assistens t.o.m. på fritiden. Vi kommer att lyckas.

Nicke (Nils) Torvalds tar över ordföranderollen och har redan med sin sociala utstrålning, charm och verbala skicklighet visat att han är en god och äkta medlem i familjen. Ta alla honom till Er!

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR !

Pelle Löv

Till Marias uppgifter hör bl.a. att koka kaffe, baka, sköta disken, tvätta ugnarna och städa i kökslådorna.

Med rätt stöd blir jobbet givande. Fr.v. diakon Karin Nygård, köksbiträde Maria Wallén, handledare Åsa Aura, husmor Kaisu Hantula och vik. ledande diakonitjänsteinnehavare Gerd Erickson.

Maria stortrivs på jobbet i församlingens kök

Maria Wallén, 24 år, arbetar 12 timmar i veckan för Vasa kyrkliga samfällighet och 2,5 timmar i veckan för DUV i Vasanejden. Jobbet på DUV i Vasanejdens kansli består av olika kontorsarbeten som att renskriva på datorn och sköta postningen.

På Vasa kyrkliga samfällighet jobbar Maria i köket. Till Marias uppgifter hör att koka kaffe, baka, sköta disken, tvätta ugnarna och städa i kökslådorna.

Maria bor i Smedsby lägenhetsboende i Korsholm, och åker med buss till sitt arbete i centrum av Vasa. Hennes arbetsdagar är tisdag, onsdag och torsdag mellan klockan 9 och 13. Hon trivs bra med arbetet och sina tre kolleger Kaisu, Tarja och Kimmo i köket.

– Jag stortrivs här på jobbet och det känns helt roligt att få jobba med så här många matgäster, säger Maria. Ibland blir det bråttom i svängarna. Man får ta en dag i taget.

Vasa kyrkliga samfällighets kök betjänar en stor kundkrets, mellan 70 och 150 matportioner tillreds

per dag och därtill kommer all kaffeservering till olika möten och evenemang.

Maria har utvecklingsstörning och därför har hon en handledare på arbetet, Gerd Erickson, som är vikarierande ledande diakonitjänsteinnehavare i Vasa svenska församling. Gerd träffar Maria varje dag då hon kommer och äter i matsalen. Gerd och Maria pratar ibland en stund efter arbetet.

Åsa Aura, handledare för utlokaliserat arbete, från Kärkulla samkommun är också Marias

Maria Wallén

Ålder: 24 år

Bor i Korsholm

Familj: föräldrar, två syskon, pojkvän

Tycker om att träffa sin stödperson en gång i veckan

Intresserad av att sjunga och spela fiol

Favoritmat är pizza

På fritiden tycker Maria om att sjunga och spela fiol.

Att hinna umgås med pojkvännen, Staffan från Nykarleby, är också viktigt.

Personer med utvecklingsstörning vill ha arbete

FDUV har startat projektet Arbete genom samarbete som finansieras av Gemensamt Ansvar 2008. Temat för insamlingen är "Arbete och delaktighet". Inom det inhemska projektet stöds sysselsättning för personer med utvecklingsstörning.

Målet med FDUV:s projekt är att förbättra möjligheterna för personer med utvecklingsstörning att få och behålla ett arbete på den öppna arbetsmarknaden. Det här kan genomföras genom samarbete mellan olika aktörer. I praktiken betyder det att Svenskfinland bildar åtta forum med representanter för kommuner, arbetsgivare, arbetskraftsbyråer, FPA, Kärkulla samkommun, Yrkestränings-skolan Optima, föräldrar och personer med utvecklingsstörning.

För personer med funktionshin-

Maria jobbar på DUV i Vasanejdens kansli med bl.a. postning.

der är det fortfarande svårt att etablera sig på den öppna arbetsmarknaden. Tröskeln för arbetsgivare att anställa personer med funktionshinder är fortfarande hög.

Traditionellt arbetar personer med utvecklingsstörning på arbetscentraler i kommunen eller inom Kärkulla samkommun. Från arbetscentralen deltar en del i utlokaliserat arbete. För sitt arbete får de anställda en arbetsersättning på ca fem euro per dag. Denna summa täcker inte ens utgifter för lunch. Många personer med utvecklingsstörning lever på sin pension och den lilla arbetsersättning de får. De flesta av dem drömmer om ett arbete med lön. Ett lönearbete ger en upplevelse av jämlikhet.

Det finns många goda exempel på arbete med stöd i Svenskfinland. Arbete med stöd kan kort beskrivas som arbete med arbetsavtal på den öppna arbetsmarknaden. Arbete med stöd innebär en noggrann anpassning av arbetsgivarens behov till arbetstagarens individuella förutsättningar.

För att ett lönearbete ska lyckas behöver en person med funktionshinder stöd av en arbetskonsulent. För att en arbetsgivare ska våga anställa en person med funktionshinder behövs också en arbetskonsulent som vid behov kan ge stöd och information.

De flesta svenskspråkiga arbets-

konsulenter är anställda av Kärkulla samkommun. Endast ett fåtal kommuner har egna arbetskonsulenter. Det finns ett stort behov av arbetskonsulenter också för personer med andra funktionshinder än utvecklingsstörning. För att ta till vara de funktionshindrades resurser i arbetslivet vore arbetskonsulenter en bra satsning. Kommunerna kunde vara aktivare när det gäller att anställa arbetskonsulenter och personer med funktionshinder. Det skulle också behövas mera flexibla system när det gäller understöd till dem som anställer personer med funktionshinder.

Med bra handledning kan man upptäcka alla personers verkliga resurser på arbetsplatsen. Systemet ska vara förankrat i ett behov av att få ett arbete utfört och arbetet ska vara anpassat till den funktionshindrades begränsningar.

I regeringsprogrammet konstateras att personer med funktionshinder ska beredas möjlighet till sysselsättning och ett eget arbete. I den nya FN-konventionen betonas också rätten till arbete för personer med funktionsnedsättning. Ett samhälle där mångfald råder och alla människors rätt till arbete betonas är ett humanare samhälle för alla.

Marita Mäenpää, projektledare
Sofia Kullberg, projektkoordinator

handledare. Åsa har allt som allt 23 personer med funktionsnedsättning som hon handleder. Maria och Gerd träffar hon ungefär en gång i månaden.

– Jag är fortfarande ung så jag skall fortsätta att arbeta här många år till, säger Maria.

Det är nu två år sedan Maria började jobba i köket.

– Maria kom först till diakonin och hjälpte med Gemensamt Ansvar-insamlingens material-

packning, berättar Gerd. När det jobbet tog slut fick Maria börja jobba i köket och på den vägen är det.

– Det känns väldigt bra att vi har Maria på jobb här, hon har på ett konkret sätt gett ett ansikte åt insamlingen, säger Karin Nygård då hon tänker på att årets insamling hjälper personer med utvecklingsstörning att få arbete. Karin är diakon och i år insamlingsledare för Gemensamt Ansvar i Vasa

svenska församling.

Församlingens insamlingsresultat var 12 845 euro. En del av dessa medel går till FDUV:s projekt Arbete genom samarbete med syftet att förbättra möjligheterna för personer med utvecklingsstörning eller andra funktionsnedsättningar att få och behålla ett arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Anne Wetterhoff

Jonna och Pluto.

Jonna har fått autograf av Suzie, ett av Askungens hjälparmöss.

Disneyland – en dröm blir verklighet

Min syster Jonna Backlund är en verklig Disney-fan. I flera års tid har hon drömt om att resa till Disneyland. I våras blev drömmen äntligen verklighet då Jonna, jag och vår vän Ann-Sofi Ågren satte oss på flyget och reste iväg till Disneyland Resort Paris. En upplevelse som blev ett oförglömligt minne för oss alla!

Disneyland ligger öster om Paris i förorten Marne-la-Vallée. Disneyland består av två temaparker: Disneyland park, där man vandrar omkring i Disneys klassiska sagovärld och Walt Disney studios, där man bl.a. kan se hur man spelar in filmer. Dessutom finns Disney Village, Disneybyn, en miniby med affärer, restauranger och hotell.

Då vi steg in genom Disneyland's portar översvullades vi av behagliga pastellfärger, ljuv musik och en lekfullt glad stämning. Framför oss hade vi Törnrosas rosa slott. Runt omkring oss spirade vackert vägröna, lummiga planteringar. Mitt i allt kom ett tåg farande med dansande och sjungande Disneyfigurer. Intrycken öste över oss i berg-och-dalbanor, karuseller, musikal-föreställningar, labrynter och slott.

Tanken var att vi skulle tillbringa två dagar av vår fyradagarsresa i Paris. Efter att ha tillbringat första dagen i Disneyland konstaterade vi ändå att tiden inte räckte till. Vårt Parisbesök blev därför bara sex timmar långt. Men under den tiden hann vi bekanta oss med Paris metro, se Triumfbågen, åka båt på Seine-floden och besöka Eiffeltornet. Ett spännande äventyr för tre tjejer från landet!

Man behöver verkligen inte vara barn för att njuta av Disneyland. Vi fick alla tre minnen för livet på denna resa. Jag frågade Jonna vilket hennes bästa minne från resan är. Svaret var Buffalo Bill's wild west show. Det var en föreställning där vi verkligen fick

smaka på livet i vilda västern! Iklädda cowboyhattar åt vi chili och grillspett medan cowboys och indianer red på hästar, vallade kor och jagade bufflar bara några få meter ifrån oss.

Mitt bästa minne är lyckan jag kände då jag såg Jonnas spontana förundran och glädje då Mimmi tog Jonnas hand och hälsade på henne som om hon varit den viktigaste personen i hela världen. Då var jag glad för att vi vågade åka iväg och förverkliga Jonnas dröm. Tack för bidraget från Omsorgsstiftelsen som hjälpte oss att förverkliga drömmen!

Nina Överholm

Jag och Jonna vid Triumfbågen.

Susanna Lohiniemi från Kehitysvammaisten Tukiliitto och Markku Virkamäki från Kehitysvammaisten Palvelusäätiö uppvaktar.

Sonja Karnell, Ulf Gustafsson, Rita Mahlamäki och Ulrika Krook från Handikappförbundet.

FDUV:s verksamhetsledare Lisbeth Hemgård fyllde 50 år

En kvartett och en skönsjungande Hanna Grandell stod för underhållningen.

Gästerna kom i en jämn ström. Sari Loijas från VANE, Anita Lindh och Maj-Lis Eriksson från Folkhälsan uppvaktar.

Gästerna lät sig väl smaka ...

Ole Norrback i samspråk med Anders Ranta-aho.

Publiken var talrik och hade stundom hjärtligt roligt.

FDUV:s kongress och studiedagar på Tropiclandia i Vasa 25–26.10.2008

Lars-Erik Björklund och Ann-Maj Björkell Holm hälsade publiken välkommen.

Drygt 210 medlemmar från hela Svenskfinland samlades i Vasa under veckoslutet 25–26.10.2008 till förbunds kongress och studiedagar. Kongressen valde förbundsstyrelse och fullmäktige för de kommande tre åren 2009–2011. Kongressen diskuterade bl.a. förbundets namnbyte. Eftersom enighet inte kunde nås remitterades ärendet för ny behandling.

Studiedagarna innehöll ett flertal valbara program. I lördagens program ingick bl.a. Greta Häggblom-Kronlöfs föreläsning "Att vara delaktig i sitt eget liv", kreativa workshops samt diskussion om arbete för personer med utvecklingsstörning. Deltagarna fick också bekanta sig med Sensotekets multisensoriska miljö och Lärum-förlaget på FDUV:s Vasakansli.

I söndagens program ingick tre föreläsningar; Lars Grönwall från Socialdepartementet i Sverige berättade hur man i Sverige ser på FN-konventionen, Carola Lithén berättade om personlig assistans och Jyrki Pinomaa om självständigt boende för funktionshindrade. Dessutom höll Steg för Steg, riksföreningen för personer med utvecklingsstörning, årsmöte.

FDUV:s mångåriga verksamhetsledare Mikael Lindholm avtackades av ordförande Pehr Löf.

Verksamhetsledare Lisbeth Hemgård och ordförande Pehr Löf gratulerar nyvalde ordförande Nils Torvalds.

Idet valbara programmet ingick workshops med bl.a. musik och drama.

På FDUV:s Vasakansli fick kongressdeltagarna bekanta sig med Sensoteket, Vita rummet, bollhavet och svarta rummet.

Sedan blev det dans och Drama DUVorna hade en show kring temat Kärlek. Mikael och Lenita trivdes.

Hälsningar från familjehelgen 11–12.10.2008

FDUV stöder familjer

I oktober ordade FDUV:s kursavdelning pro.studium en familjehelg för familjer som har barn med funktionshinder/utvecklingsstörning i åldern 0-8 år på Päiväkumpu badhotell i Karislojo. Sammanlagt deltog sex familjer. Helgen bjöd på föreläsningar och diskussioner för föräldrarna och fritidsaktiviteter för barnen.

I lördagens program ingick en föreläsning av Ann-Marie Knuuttila, speciallärare och anhörig. Hon belyste synpunkter beträffande vardagen i en familj där ett av barnen har Downs syndrom. Psykologerna Thomas Londen och Gunn Eriksson från Kärkulla samkommun bidrog med föräldradiskussioner efter föreläsningen. På söndag berättade distriktschef Mats Enberg om FPA-förmåner för barnfamiljer som har ett barn med funktionshinder.

Tips för vardagen

Ann-Marie Knuuttila gav familjerna konkreta tips om hur vardagen kan struktureras genom användning av bilder och pärlband, och om hur ett önskat beteende kan göras konkret med hjälp av t.ex. legodockor. Ett tips gick ut på att lära barnet termer som "turvis", nu är det "mamas tur" då mamma har turen att få göra något trevligt till exempel. Ett annat tips för att få barnet att veta vad som gäller är att använda först, sen, sen och på samma

Oliver och Thomas på väg att skjutsa Andreas och Antti.

gång visa med fingrarna och sedan upprepa detta för barnet.

För att klara av vardagen och få tiden att räcka till gäller det för föräldern själv och för familjen att tänka på vad som verkligen är viktigt just nu. Föräldern skall fundera på vem som finns i närheten som man kan be om hjälp av. Finns det andra vuxna barnet känner och har förtroende för: mormor, faster, gudfar. Samtidigt medgav Ann-Marie att de personer som verkligen engagerat sig i hennes familj och frågat om familjens situation var ganska få. En stor hjälp har familjen fått av unga tjejer i gymnasieålder som suttit barnvakt så att föräldrarna fått pusta ut emellanåt.

Ann-Mari har medvetet försökt att inte blanda sig för mycket i hur övriga sköter sitt jobb med hennes barn; dagispersonal, terapeuter, läkare, kuratorer mm.

– Det finns många sätt att göra det mesta på och det går inte att räcka till på alla håll, säger hon. Oro, ilska, glädje, frustration, humor: alla dessa hör till vardagen. Olika perioder är även olika tunga och barnets utvecklingskedan går i vågor.

Ann-Marie poängterar vikten av att vara ärlig och att också våga säga "nu är mamma trött".

Stranden strax nedanför hotellet passar fint för promenad. Emma, Hanna, Alin och Isabella på strandpromenad.

Lekfullt i bassängen med föräldrar, barn och assistenter.

Föräldrar och barn hade egna aktiviteter

Under ledning av Helsingfors omsorgsbyrås psykologer Gunn Eriksson och Thomas Londen fick föräldrarna sedan prata om sina egna erfarenheter. Papporna fick i en intim grupp på tre stycken gott om tid och utrymme för sina diskussioner. Mammagruppen var större och diskussionerna var mer strukturerade (på gott och ont). Diskussionerna fortsatte på kvällen i strandbastun och det som föräldrarna kände att tillfört dem mest var den fria samvaron. Nu fanns det ju äntligen barnvakter!

Ja, för under lördagen hade barnen eget program med assistenter. Speciallärare Lotta Karlsson ledde aktiviteter för barnen tillsammans med assistenter som till vardags jobbar i skolor, eller är utbildade inom musik, språk, hantverk, design av olika slag och akademiska inriktningar. Barnen fick prova på ett Sensoteket som ergoterapeut Matilda Friberg tagit med sig, de fick göra hösttavlor och leka utomhus i en något fuktig väderlek. På lördag kväll blev det gemensam simning, som barnen hela dagen sett fram emot.

Sociala förmåner

Efter frukost på söndag morgon fortsatte programmet med en gemensam samling i sångens tecken. Mammor och pappor hade en föreläsning kvar att delta i, nu i byråkratins tecken. Mats Enberg från FPA berättade om de förmåner som familjerna är berättigade till. Han poängterade vikten av kommunikation mellan föräldrar och FPA:s beredare. För att få samarbetet att fungera bättre är inga samtal eller förfrågningar onödiga, tvärt om. En mamma gav tipset att skriva i ansökan "nu orkar jag inte skriva mera men om ni undrar över något SÅ RING MIG". Denna fras har fungerat!

Då handikappbidraget diskuterades, hur nivån på bidraget ställs och enligt vilka kriterier, framhöll Mats Enberg att man kan få tillgång till FPA:s egna direktiv, de är inte hemliga dokument.

Feedback till kursplaneraren

Utvärderingen av helgen visade att FPA-föreläsningen kring förmåner för barnfamiljer uppfattades positivt

Päiväkumpus
klätterställning i
flitigt bruk. Mette
på väg upp.

av föräldrarna med kommentarer som: "bra info", "tog upp det som var aktuellt för oss", "saklig och förstående föreläsare", "lärorikt", "pratade så att vi föräldrar förstod och tyckte att vi hade rätt till olika bidrag och stöd".

Att få höra Ann-Marie berätta om hur hennes familj orkat och klarat sig upplevdes som värdefullt av deltagarna eftersom de själva hade yngre barn. Att det faktiskt går att få hjälp av utomstående och att det kan fungera med en barnvakt som man inte känner från förut blev en viktig insikt för många.

När går nästa kurs av stapeln? frågade deltagarna i utvärderingsblanketten. Det är den bästa feedbacken en kursplanerare kan få, det att familjerna vill komma igen. Som svar på frågan vad som händer närmast kommer några viktiga datum om saker som är på gång inom kursverksamheten:

Mammahelg 24-25.1.2009 på Kaisankoti med stöd av RAY. Mammor vars barn är i skolåldern prioriteras, lediga platser fylls på med andra intresserade mammor.

Tonårshelg (13-21 åringar) med stöd av RAY i april 2009

FPA-kurser sommaren 2009 (juni och juli):

Familjekurs i Södra Finland för 0-8 åringar med Downs syndrom

Familjekurs i Österbotten för barn med funktionshinder i åldern 2-7 år.

Andra arrangörers kurser:

PECS-workshop 16-17.1.2009 i Vasa, Finlands Svenska Autism- och Aspergerförening rf

AKK-mässa, Alternativ och kompletterande kommunikation 16.4.2009 kl 14-18, Speres.

Kursavdelningen önskar Er alla en riktigt fridfull och skön jul!

Elina Sagne

Lyssna på dina böcker

Har du svårt att läsa din bok? Skulle det vara lättare om du fick lyssna på boken? I så fall kan det hända att en Daisy-bok skulle vara ett bra alternativ för dig.

En Daisy-talbok är en digital talbok avsedd för synskadade och läshandikappade, den är mångsidigare än en vanlig cd-skiva. Namnet är en förkortning av de engelska orden Digital Accessible Information System (digitalt tillgängligt informationssystem).

Lätt att läsa

Det är lätt att bläddra i Daisy-boken. Du kan snabbt hoppa framåt eller bakåt i böckerna eller själv välja vilket kapitel eller vilken sida du går till. De nya Daisy-böckerna som produceras vid Celia kan navigeras antingen på kapitel- eller sidnivå.

I Daisy-boken kan du sätta ett bokmärke och fortsätta läsningen där du slutade eller, vid behov, sätta flera bokmärken, på samma sätt som minneslappar i vanliga böcker. Under läsningen kan också bokens ljud steglöst göras snabbare och långsammare.

Man läser Daisy-talboken med en talboksspelare eller i en dator

Du kan lyssna på böckerna antingen med en Daisy-spelare eller i en dator. Talboksspelarna är små och lätta. Knapparna på grundmodellerna är stora, då du trycker på dem meddelar en ljudguide vilken funktion det är fråga om. Spelaren har i huvudsak samma funktioner som en vanlig kassettspelare och cd-spelare. Med en Daisy-spelare kan du också lyssna på vanliga cd-skivor, t.ex. musik.

Spelaren kan du bära med dig och den fungerar både med batteri och med nätström. På marknaden finns för tillfället både bordsmodeller försedda med högtalare och bärbara spelare som bara är försedda med uttag för hörlurar.

Du kan också läsa din talbok i

datorn. Då behöver du ett separat läsprogram. Det finns gratis program som man kan ladda ned. Ett sådant program är till exempel Amis. Detta program kan laddas ner till exempel från svenska Talboks- och punktskriftsbibliotekets (TPB) hemsida.

Daisy-böcker kan inte läsas med vanliga cd-spelare men du kan ändå lyssna på Daisy-böckerna i vissa cd-spelare med mp3-egenskaper, men då kan du inte använda alla funktioner som är unika för Daisy.

Celia-biblioteket kan låna ut Daisy-spelare till vuxna människor med läshandikapp. Då behövs ett expertutlåtande över läshandikapp och en registrering som kund hos Celia. Bibliotekets kundservice hjälper dig med frågor kring alla materialtyper, bokklubbar, anmälan, information.

Den svenskspråkiga kundservicen är öppen varje dag kl. 12–17, tfn (09) 229 522 30. Celia-biblioteket finns på adressen Maruddsvägen 74, Östra centrum, Helsingfors. I Vasa kan man få bekanta sig med både böcker och spelare i FDUV/Lärums kansli på Handelsplanaden 20 A.

Utlåning

Du kan låna böcker från Celia på många olika sätt: besöka biblioteket, ringa till utlåningen eller till telefonautomaten, skicka e-post, brev eller fax eller använda dig av nättjänsten Celianet. Du kan också låna Daisyböcker från de flesta lokala bibliotek.

Vilka talböcker finns det?

Det finns numera ett stort antal olika böcker i Daisy-format. Romaner, dikter, hörspel, facklitteratur samt barn- och ungdomslitteratur kan lånas som talböcker. Det finns också ett antal lättlästa talböcker. Förutom talböcker på svenska och finska finns det gott om material på främmande språk, t.ex. talböcker på engelska, tyska, franska och ryska.

Daisy-spelare. Knapparna på grundmodellen nere till höger är stora.

Daisy-böcker för skolan

Det finns också numera ett ganska stort antal läroböcker i Daisy-format. Oppari är en nätbutik som produceras gemensamt av Celia-biblioteket för synskadade och Comp Aid Oy.

Från Oppari är det enkelt att köpa läroböcker för grundskola, gymnasium och yrkesläroanstalter till alla skolelever och studerande som på grund av funktionshinder eller sjukdom inte kan läsa vanliga tryckta böcker. Alla som använder Opparis böcker måste ha ett expertutlåtande över sitt läshandikapp. Utlåtandet kan skrivas av en speciallärare eller yrkesperson inom hälsovården men behöver inte sändas in i samband med beställningen. Intyget skall förvaras på skolan och bör kunna visas upp vid behov. Beställaren kan vara en skola eller en myndig privatperson. Som läshandikapp räknas inte att personen har något annat modersmål än finska eller svenska.

Gå gärna in på www.oppari.fi för att läsa mera om detta.

Celia-bibliotekets webbplats:
www.celialib.fi

Må bra helg

- för mammor

24 - 25.1.2009 Kaisankoti, Norra Esbo. Välkommen med!

Helgen leds av Leena Nummelin. Tema: njutningsdag, information & samvaro

Övernattning lördag natt, helpension ingår. Avgift 50€. Mammor vars barn är i skolåldern prioriteras. Resten av platserna fylls upp av andra villiga mammor!

Söndagen inkluderar diskussion ledd av Leena Löfstedt/familjeterapeut

Närmare information av Elina Sagne/ kursplanerare

Tfn 09 43 42 3615/ 040 508 5110

elina.sagne@fduv.fi

Helgen stöds av RAY

Valdebatter i Svenskfinland

Under hösten ordnade FDUV valdebatter med fokus på handikappolitik i Karleby, Vasa, Pargas, Helsingfors och Borgå. Engagerade lokalpolitiker ställde upp i panelerna och diskussionen var livlig. I Helsingfors hölls valdebatten på Tian och Lisbeth Hemgård fungerade som diskussionsledare. I panelen satt Iiro Auterinen, Gröna förb., Annukka Mickelsson, Saml., Outi Ojala, VF, Laura Kuisma, SDP och Nils Torvalds, SFP.

FPA familjekurser 2009

– riktar sig till hela familjen, även syskon

Barn med funktionshinder/utvecklingsstörning 2–7 år

27–31.7.2009

Norrvala-Folkhälsan Vörå

Kursnummer 32133

Skicka in ansökan senast 30.4.2009

Barn 0-8 år – barn med Downs syndrom

8.6–12.6.2009 (mån–fre)

Päiväkumpu Badhotell, Karislojo

Kursnummer 31331

Skicka in ansökan senast 15.3.2009

Kurserna är avgiftsfria för deltagarna, kost och logi ingår.

Ansökan till kurserna görs på FPA:s blanketter Ku102r och Ku104r som finns på FPA:s lokalbyråer eller via FPA:s hemsida: www.fpa.fi

Till ansökan bifogas ett läkarutlåtande (B eller C-intyg), en kopia av epikris eller habiliteringsplan. Intygen skall innehålla noggranna uppgifter om barnets helhets-situation: om handikapp eller sjukdom och om de extra insatser som behövs i och med funktionshindret så som t.ex. utredningar om olika terapier. För att FPA skall kunna bevilja kursen bör det framgå i intygen att läkaren rekommenderat barnet/familjen att delta i anpassningskursen. Intygen får inte vara mer än ett år gamla. Ansökningsblanketterna och intygen skickas till FDUV. FDUV skickar alla handlingar till FPA som gör ett beslut.

Ansökningsblanketterna och intygen skickas till:

Pro.studium/FDUV, Vilhelmsbergsgatan 11 C, 00500 Helsingfors

Närmare information om kurserna ger Elina Sagne tfn (09) 43 42 3615

e-post : [elina.sagne\(a\)fduv.fi](mailto:elina.sagne@fduv.fi)

AKK-mässa

Alternativ och Kompletterande Kommunikation

Torsdag 16 april 2009 kl. 14.00–18.00

Zacharias Topeliusskolan, Stenbäcksgatan 14, Helsingfors

Boka redan nu i din kalender!

Närmare information: [heidi.lindqvist\(a\)speres.fi](mailto:heidi.lindqvist@speres.fi)

Koncentrationssvårigheter hos barn i åk 5-9

– hur underlätta vardagen?

Målgrupp: Lärare och övrig skolpersonal som jobbar med elever i åk 5-9, samt andra intresserade

Tid och plats:

22 januari 2009 kl. 13.00–16.00

Folkhälsans Seniorhus, Mannerheimv. 97, Helsingfors

29 januari 2009 kl. 13.00–16.00

Hotell Silveria, Krutkällarvägen 4, Vasa

Innehåll:

Vad innebär dessa svårigheter?

- impulskontroll
- svårigheter att greppa helheter
- tolka mina och andras känslor
- sinnesavvikelser

Hur kan vi i vardagen stödja barnen?

Hur kan vi skapa stressänkare?

Föreläsare:

Carola Gröndahl, pedagogisk handledare

Susanna Gröndahl, pedagogisk handledare

Avgift: 35 euro (kaffe ingår)

Anmälningar senast:

14.1.2009 till Helsingfors, heidi.lindqvist(a)speres.fi eller gsm 040 500 19 08

21.1.2009 till Vasa, anmalningar(a)larum.fi eller tfn (06) 319 56 59 (Anki Hagstrand, kanslist)

Uppge faktureringsadress vid anmälning.

Om annulleringen sker senare än två dagar före kursen eller inte alls, uppbärs hela deltagaravgiften.

Arrangörer: Lärum, SPERES

Kontaktpersoner:

Heidi Lindqvist, 040 500 19 08

Ulla Stina Åman, 050 360 21 68

Two-Day PECS Workshop i Vasa 16-17 januari 2009

fredag 16.1.2009 kl 8.30-16.30

lördag 17.1.2009 kl 8.30-16.30

på Hotel Silveria i Vasa

Föreläsare: Louise Malkin från Pyramid Educational Consultants, England

Föreläsningsspråk: engelska

Avgift: 60 • för anhöriga och skolpersonal som är medlemmar i föreningen

240 • för övriga deltagare

35 deltagare ryms med

Anmälan senast 19.12 till:

Elina Sagne, 040 508 51 10

e-post: elina.sagne(a)fduv.fi

Arr.: Finlands Svenska Autism- och Aspergerförening www.autism.fi

PECS (The Picture Exchange Communication System) är en metod som används vid inläring av kommunikationsfärdigheter.

TILL SALU

Säljes en begagnad Stepless hiss och Trident ramp

STEPLESS HISS

– lyfthöjd 50 cm (10-50 cm)

– standard växelström

– fjärrkontroll med sladd

– lätt att förflytta vikt 55 kg

– för inomhus bruk

– CE-märkt och motsvarar

EU-standard

Pris: 3 500 •

TRIDENT RAMP

– Rampelement 2 st 190 x 90 cm

– Rampelement 1 st 135 x 90 cm

– Plataelement 2 st 150 x 100 cm

– Räck element

Pris: 1 500 •

Tilläggsuppgifter:

Tina Romberg

tina.romberg(a)fduv.fi

(09) 43 42 36 24

Gula Pressen

December 2008

Ordförandebyte. Pehr Löv ger över ordförandeskapet till Nils Torvalds.

FDUV förbundsstyrelse 2009–2011

Torvalds Nils, ordförande
Wahlström Beatrice, vice ordförande
Wassborr Ossian, vice ordförande

Ordinarie:

Enberg Susan
Eriksson Jenny
Granholm-Hagen Christel
Ivars Benita
Karlsson Inger
Malmén Maj-Britt
Sjöberg Rabbe
Spåra Birgitta
Sund Ulrica
Östman Gun-Britt

DUV på Åland

DUV i Västra Åboland

DUV i Jakobstadsnejden

DUV i Sydösterbotten

DUV i Mellersta Nyland

DUV i Västnyland

DUV i Kimitonejden

DUV i Vasanejden

Steg för Steg

DUV i Nykarleby

Suppleanter:

Johans Benita
Nordström Egon
Wärnå Majvor
Källberg Katarina
Gyllenberg Lena
Sundström Nanny
Höijer Sylvan
Mannfolk Christina
meddelas senare
Westerlund Margit

FDUV:s förbundsfullmäktige 2009–2011

Från föreningar inom FDUV

Ordinarie:

Flykt Gunvor DUV i Östra Nyland
Hägglom Maja DUV i Sydösterbotten
Björklund Lars-Erik DUV i Vasanejden
Henriksson Linnea DUV i Västnyland
Henriksson Mayvor DUV i Västra Åboland
Nyqvist Mauri DUV i Mellersta Nyland
Omars Christina DUV i Karlebynejden
Stenvik Annika DUV i Nykarleby
Asplund Mikaela DUV i Jakobstadsnejden
Sundqvist Leila DUV i Kimitonejden
Holm Mikael DUV på Åland
meddelas senare Steg för Steg

Suppleanter:

Sjöström Göran
Gullans Gunvor
Neuman Majvor
Hägglom Åsa
Alexandersson Anna
Nummelin Lena
Haga Jarl
Sundqvist Mirja
Svenlin Mikaela
Mattsson Harriet
Alén Ann-Britt

Från kommunsektorn, den kyrkliga verksamheten i Borgå stift och områden inom undervisning och sociala tjänster

Jansson-Saarela Kristina
Westerlund Bjarne
Björklund Boris

Ventus Dan-Anders
Snellman Sixten
Näse Stefan

Gunvor Flykt fortsätter som ordförande för fullmäktige.

Steg för Stegs styrelse 2009–2011

Steg för Stegs nyvalda styrelse.

Från vänster:

Ulrica Sund, ordförande, Mariehamn
Anders Ranta-aho, Pargas
Jonas Bergholm, Sibbo
Katja Nygård, Karleby
Ritva Sund, Närpes
John Westerholm, Mariehamn
Daniela Frankenhaeuser, Esbo